Teoretický návod na údržbu rostlin a péči o zahradní prvky

Travní plocha

Jedním ze základních faktorů úspěšnosti klíčení travního osiva je dostatečná zálivka. Je tedy nezbytně nutné zajistit po dobu vzcházení osiva (asi 2 měsíce) pravidelnou zálivku takovým způsobem, aby semínka žila ve vlhkém prostředí a hlavně, aby naklíčená semena nepřeschla. V takovém okamžiku je kvalita budoucího trávníku vážně ohrožena. Travní osivo je tvořeno různými druhy trav, které mají specifické požadavky na teplotu, dobu vzcházení, hloubku uložení semene v půdě. Proto se u travních osiv můžeme dočkat vzcházení travního porostu v rozmezí od několika dnů až do doby několika týdnů. Zapojení a funkčnost travního drnu je u trávníků zakládaných výsevem také různá. U všech setých trávníků by mělo platit, že trávník začneme využívat až po třetí seči nebo po spojení travního drnu. Tato doba se při teplotě okolo 20 C^{O} a kvalitní zálivce může u rychle rostoucích travních směsí na bázi jílku vytrvalého a lipnice luční pohybovat od 8 do 12 týdnů od výsevu, naopak trávník tvořený kostřavou červenou a psinečkem výběžkatým svoji funkci začíná plnit za 3 – 5 měsíců. Po výsevu se většinou v porostu objeví množství jednoletých plevelů, které v travní ploše nevadí, naopak pomáhají udržet potřebné mikroklima klíčícím semínkům trav. Tento jednoletý plevel se obvykle odstraní během několika sečí. Vytrvalé plevele odstraňujeme chemicky, vždy příslušným přípravkem v předepsaném poměru ředění a za předpisových podmínek, viz. dále v Aplikace chemických postřiků.

Trávníky zakládané drnováním můžeme používat v omezené míře prakticky okamžitě. Také zde musíme dbát na dostatečnou zálivku, aby travní drn měl možnost prokořenit do podloží a zapojit se. Na toto je obzvlášť potřeba dbát na svazích, kde by předčasným užíváním hrozilo sjíždění a trhání drnu. Při nepravidelné zálivce se též může stát to, že se travní drn následkem vysychání a bobtnání smrští, ale do původní plochy se již nevrací a mezi drny mohou zůstat mezery.

Pro správnou funkci travního porostu je třeba pravidelně (5x – 10x) jej hnojit hnojivy na bázi K P N. Je možné hnojit dlouho- rozpustnými hnojivy, speciálními hnojivy, jež obsahují herbicid proti dvouděložným plevelům atd. – VÝBĚR HNOJIVA VŽDY KONSULTUJTE S ODBORNÍKEM! Zvláště pečlivě musí být provedena aplikace hnojiva, aby na travním ploše nezůstávaly barevné fleky způsobené nerovnoměrnou aplikací hnojiva. Toto lze zajistit pouze používáním speciálních rozmetadel nebo secích vozíků k tomu určených – NIKDY NEROZHAZUJTE HNOJIVO POUZE RUKOU!! Dále by trávník měl být sekán kvalitní a výkonnou sekačkou a také musí být zajištěn, co možná nejkvalitnější sběr posekané hmoty, aby nedocházelo ke vzniku plsti. V žádném případě nepoužívat systémy mulčování zelenou hmotou. Každý intenzivní trávník vyžaduje minimálně 3x ročně vyhrabání odumřelých částí trav a zbytky organické hmoty po seči. Toto opatření umožňuje snazší využití vody, vzduchu a tím i živin kořeny rostlin. 1x do roka také doporučujeme travní drn provzdušnit například prořezáváním (vertikutací). Tato činnost též odstraňuje plsť z drnu, podporuje dělení trav, aktivuje růst kořenů a tím vzniká kvalitnější travní drn. Bez aplikace těchto technologií je trávník vystaven postupnému stárnutí, úhynu jednotlivých rostlin a na takto vzniklé místo nastupuje mech a plevelné rostliny. Také 1x – 2x ročně je nutné trávník chemicky odplevelit. Toto je potřeba provádět včas, neboť plevel, který necháme narůst a později jej odstraníme, pod sebou utlačí rostliny trav a po odstranění zůstává v porostu díra. 1x ročně – na jaře také doporučuje válcování trávníku. Tímto způsobem se vyrovnávají nerovnosti vniklé mrznutím a táním vody v období zimy. Před válcováním je nutné trávník důkladně zalít. Při všech činnostech jako je aerifikace, vertikutace atd. vždy dbejte na to, aby nedošlo touto činností k poškození trysek automatického závlahového systému, záhonových lemů apod. – před započetím práce si vše dobře označte. Nikdy neprovádějte verticutaci na mokré travní ploše – dojde tak k vytrhání travního drnu!

Keře opadavé

Keře vysazujeme do zahrady buď jako prostokořenné, balové nebo kontejnerované. Při výsadbě prostokořených keřů tj. v období jara a podzimu je třeba brát v úvahu, že tyto rostliny nemají potřebně přilnutou půdu ke kořenům a tím jsou možnosti zásobování vodou pro rostlinu omezené. Je tedy nutné dbát na pravidelnou a důkladnou zálivku. U keřů které vysazujeme jako kontejnerované je sice přilnavost půdy ke kořenům zajištěna, ale je třeba brát zřetel na to, že kořenový systém je omezen velikostí květináče, ve kterém rostlina vyrůstala. Vodu obsaženou v tomto prostoru rostlina rychle spotřebuje a do doby než se kořenový systém rozšíří dostatečně do půdního profilu, je třeba udržovat jej ve vlhkosti. V případě, že je instalována kapková závlaha je nutné její patřičné seřízení na dobu kořenění rostlin, po zakořenění rostlin je

nutné dobu zálivky upravit aby nedocházelo k nadměrnému zalévání a tím pádem i k hnití kořenového systému.

Je nutné dbát na problematiku výsadby keřů a dodržovat pravidelnou zálivku. Po výsadbě je vhodné pohnojit keře startovací dávkou pomalurozpustného hnojiva typu Plantacote, Bastmocote, Ostmocote a také provést hnojení hnojivy typů Cererit, DAM nebo NPH, která obsahují téměř okamžitě dostupné živiny. Ideální hnojení by mělo vypadat tak, že by v jarním období keře měli být hnojeny pomalurozpustným hnojivem a zároveň hnojivy obsahujícími okamžitě použitelné živiny. Těmito hnojivy hnojíme 2x až 4x za vegetační období. Každá rostliny má specifické požadavky na množství hnojiva a tak je nutno toto provádět odborně, na základě znalostí a zkušeností.

Po nějakém čase 3 – 6 let od výsadby - dle pojetí výsadby, vlastnostem rostliny nebo na základě uživatelských požadavků provádíme udržovací a zmlazovací řez. Opomenutí, nebo neodborné provedení tohoto řezu je velmi nebezpečné, neboť bez tohoto prostředku se díky přerůstání jednotlivých rostlin může zahrada velmi esteticky znehodnocovat a uvedení do akceptovatelného stavu stojí nemalé finanční prostředky. Rostliny choulostivějšího charakteru jako jsou například růže, můžeme na zimu přikrýt smrkovým chvojím, slámou atd. U rostlin kyselomilných je nutné volit hnojiva se správnou půdní reakcí – kyselou.

Keře stálezelené

Také při výsadbě je nutné dbát na zásady výsadby keřů. Zvláště pak je třeba vzít na vědomí, že rostlina stálezelená (neopadavé listy) trpí navíc nedostatkem vody oproti ostatním keřů také hlavně v období zimy. Proto doporučujeme před příchodem tohoto období rostlinu řádně prolít a to můžeme opakovat v bezmrazém období vodou, která má teplotu podobnou prostředí, ve kterém rostlina má kořenový systém a nadzemní část. Pro toto období rostlinám typu Rhododendron, Prunus laurocerasus, Viburnum pragense a mnoho dalších neuškodí přikrývka pomocí přihrnutého sněhu nebo přikrývka ze smrkového chvojí. Také je velmi důležité dbát na setřásání nadbytečného sněhu z rostlin, aby nedocházelo k jejich poškozování. U stálezelených keřů lze obecně tvrdit, že mají vyšší nároky na hnojení a to je třeba individuálně ke každé rostlině přizpůsobit. U rostlin kyselomilných je nutné volit hnojiva se správnou půdní reakcí – kyselou.

Keře jehličnaté

Také při výsadbě konifer je nutné dbát na zásady výsadby keřů (kontejnerovaných). Zvláště jehličnany mají podobné nároky jako rostliny z předchozích skupin. Nároky dané fyziologickou rozdílností se projevují například v menších nárocích na hnojení, kde doporučená četnost spočívá 1x v jarním hnojení pomalurozpustnými hnojivy a v průběhu vegetace 2x hnojení s hnojivy obsahujícími rychle dostupné živiny. U některých jehličnatých druhů jako jsou třeba sloupovité jalovce nebo tisy doporučujeme jako ochranu před tíhou sněhu svázat tyto rostliny na zimu nylonovou strunou, kterou je z jara opět třeba odstranit. Řez prováděný u konifer je rozdílný a technicky náročnější na provedení. Jedná se zde hlavně o řez udržovací. Většina konifer snáší řez hůře než listnaté keře a to hlavně pro omezenou schopnost regenerace nadzemních částí. Důsledkem tohoto je třeba vzít na vědomí velkou zodpovědnost za včasný řez nebo odstranění přebytečných nadzemních částí. Při opomenutí tohoto řezu se může snadno stát, že se Vám například Vaše oblíbené borovičky vzájemně zapojí a srostou. V okamžiku, kdy s tímto budete chtít něco udělat a odstraníte jednu z rostlin, zjistíte, že v místě kontaktu s původní rostlinou uvidíte pouze rezavou díru, která pravděpodobně už u většiny druhů nezaroste. Takto esteticky znehodnocenou rostlinu nezbývá než nahradit rostlinou jinou. Proto je tak důležitý včasný řez konifer. Důrazně doporučujeme přenechat toto odborníkům.

Ostatní keře

Mezi ostatní keře řadíme například skupiny na jaře kvetoucích, s řídkým větvením, okrasné plodem, listem, vřesovištní rostliny, užitkové keře a mnoho dalších. Také u této skupiny platí zásady ohledně péče o vysazené keře a rostliny celkově. Mají však velmi rozlišné nároky na hnojení (například vřesovištní rostliny je vhodné hnojit hnojivy s kyselou reakcí), řez (některé keře neřežeme vůbec (vilín) a některé každým rokem seřezáváme na „ježka“ (komule) a mnoho dalších. Předpokladem úspěchu v pěstování těchto rostlin je

znalost jejich nároků, zvládnutí technologií jejich údržby a jejich správná aplikace. Velmi důležité je vybrat správnou dobu kdy se má řez provést – řez v nesprávnou dobu může vést až k odumření rostliny.

Stromy listnaté

Stromy se vysazují balové, prostokořené a kontejnerované u listnatých stromů balové a prostokořené u jehličnanů. Podle tohoto členění je třeba dále o strom pečovat. Po výsadbě je strom oslaben. Je vyjmut (neplatí pro kontejnerované stromy) z původního stanoviště a přichází přitom o část kořenového systému. Po výsadbě je velmi důležité dbát na správnou zálivku, kterou je třeba přizpůsobit stanovišti a stromu samotnému. Nedostatečná zálivka může způsobit narašení pupenů rostliny a pozdějšímu zaschnutí těchto výhonů. Přílišná zálivka na nepropustných půdách způsobuje pocit zdárného ujmutí stromu, jeho růstu a v období asi 3 měsíců po výsadbě rostlina začne vadnout, osychat a odumírá následkem nedostatku vzduchu, což způsobuje odumření kořenového systému. Samozřejmě přihnojujeme také v průběhu vegetace stejně jako u keřů hnojivy typu NPK, DAM, Cerenit. V případě hnojení rostlin systémem zálivkové perforované trubky aplikujeme základní hnojení (pouze) pomalurozpustným hnojivem přímo do této hadice. Hnojivo typu NPK by tímto způsobem strom zničilo. V případě stromů vysazených se zálivkovou mísou a rostlin kontejnerovaných používáme asi 2- 3 násobek běžné dávky hnojiva (pomalurozpustného) které bychom použili při hnojení do trubky. Důležitou součástí vysazené rostliny bývá též opěrná - kotvící konstrukce. Tato má funkci držet rostlinu na místě a tím umožnit její dobré zakořenění. Může se občas stát, že vlivem klimatických a jiných podmínek se úvazky uvolní a rostlina není pevně kotvena. Je velmi důležité rostlinu vrátit do původní polohy a obnovit stabilitu. Tato konstrukce se ponechává u rostliny po dobu, než rostlina dobře zakoření a sama dokáže obstát například poryvům větru. Průměrná doba, v níž se konstrukce odstraňují, je 18 – 24 měsíců. Při výsadbě se též často používá bandáž z juty. Tu je třeba odstranit v okamžiku, kdy začíná strom škrtit, či se sama začíná rozkládat a uvolňovat a dle potřeby ji obnovit. Doporučujeme jak úvaz tak bandáž pravidelně kontrolovat. Řez listnatých stromů se provádí dle jednotlivých typů a výsadeb.

Stromy jehličnaté

Výsadba a způsoby pěstování stromů jehličnatých jsou velmi podobné stromům listnatým. Jednou z výjimek péče po výsadbě je fakt, že většina jehličnatých stromů jsou rostliny stálezelené a tím jsou po výsadbě ohroženy nedostatkem vody více než stromy listnaté. Podpůrnými prostředky používanými pro lepší ujmutí zasazené rostliny je například mlžení a stínění. Řez se u jehličnatých stromů, vyjma řezu opravného (živé ploty také tvarovací), téměř nepoužívá. Také je důležité si při řezu těchto rostlin uvědomit omezené možnosti regenerace a tak k němu přistupovat maximálně citlivě s ohledem na cílový vzhled a funkci rostliny na zahradě. Hnojení jehličnatých stromů je velmi podobné hnojení listnatých stromů.

Trvalky

Trvalky se vysazují prostokořené, z kontejnerů a také se dělí trsy. Tyto rostliny přináší velkou radost z Vaší zahrady už v prvních letech života. Po výsadbě a po celou dobu trvání rostliny na stanovišti musíme dbát na odbornou péči. Velmi důležitá je zálivka alespoň po dobu realizace a než rostlina prokoření do půdního profilu. Také po tomto období je zálivka důležitá a její nedostatek může mít za následek špatný zdravotní stav rostlin nebo malou násadu květů a celkové poškození rostliny. Je též důležité podotknout, že trvalky mohou mít velmi rozdílné požadavky na množství vody. Hnojení trvalek je obzvláště důležitou součástí komplexní péče o zahradu. V porovnání s ostatními rostlinami jsou trvalky (většinou) náročné na obsah živin vpůdě. Samozřejmě také tady je vhodné zahájit vegetaci hnojením pomalurozpustným hnojivem a v průběhu vegetace hnojit tzv. rychlými hnojivy typu NPK, a to, 4x - 7x za vegetační období. Řez se u trvalek provádí průběžně po celý rok. Dalo by se říci, že u 90% trvalek platí, že co se Vám nelíbí, můžete odstřihnou a rostlina se Vám za toto odmění většinou dalším kvetením. Skupina trav se doporučuje řezat až na jaře, neboť v zimě bývá velmi pěkné, když tyto rostliny pokryje námraza a ony se třpytí na sněhu. Vyšší odrůdy trav je nutné na zimu svázat. Oproti tomu trvalky typu kontryhel, kakost a u mnoho dalších bývá vhodné po odkvětu odstranit nadzemní části a ponechat „ježka“ ze kterého vyroste opět rostlina s krásnými a svěžími listy a nakonec Vás opět potěší novou záplavou květů. Z praxe lze říci asi tolik, že trvalkové záhony potřebují asi 4x za vegetaci odborný řez, jehož následkem rostliny častěji kvetou a Vaše zahrada pak vypadá krásněji než bez tohoto zásahu. Pletí trvalkových záhonů a omezování jednotlivých druhů je jednou z nejdůležitějších činností pro udržování takovéto výsadby. Zaplevelený trvalkový záhon se velmi špatně zbavuje plevelů

(pokud je to vůbec možné) a to je samozřejmě velmi pracné a tím drahé. Proto je velmi důležité, aby v těchto porostech byla prováděna pravidelná údržba.

Popínavé a pnoucí rostliny

Pro výsadbu těchto rostlin platí stejná kritéria, jako například pro keře. Pro pěstování popínavých rostlin je důležité vědět, jaký výsledný tvar by rostlina měla mít a co od ní vlastně chceme. Popínavé rostliny samy dokážou udržet svoji váhu pomocí úponků, ovíjení se nebo pomocí polštářků. Aby popínavá rostlina vyrostla do krásy, je třeba nejen správného hnojení, ale také pravidelného a odborného řezu. Protože téměř každá popínavá rostlina má na řez jiné nároky a její použití může být různé (pro okrasu, plody, stín, zakrytí nežádoucích pohledů, ...), doporučujeme řez svěřit do rukou odborníka. U rostlin pnoucích (a některých popínavých) jsou způsoby využití a nároky na údržbu podobné. Odlišná vlastnost u této skupiny je ta, že rostlina pro svoji oporu potřebuje nějakou konstrukci. Může se tedy snadno stát, že bambusové tyčky, které si zapíchnete ke svojí oblíbené vistárii a ponecháte ji po nich pnout, se po nějaké době pod vahou rostliny zlomí a v té době již dřevnaté stonky budete jen stěží zaplétat do nějaké jiné opory. Pokud je popínavá rostlina pěstována v trávníku nebo u nějaké rostliny, kterou často řežeme, doporučujeme dát pozor na to, aby nebyl useknut, uříznut hlavní stonek. Po jeho přerušení totiž celá nadzemní část odumře a to by bylo velmi nemilé.

Dřevěné konstrukce

Péče o dřevěné konstrukce a jejich údržba jsou rozhodujícími faktory podílejícími se na dlouhověkosti těchto konstrukcí. Pergoly, altány, rumpály, můstky a mnoho dalších konstrukcí stabilně umístěných na zahradě pravidelně natíráme ochrannými nátěry nejčastěji výrobky firmy Herbol® a Luxol. Konstrukce námi dodané jsou opatřeny postupným nátěrem, což znamená, že dřevo je nejdříve namořeno základní vrstvou, která jej chrání proti hnilobám a škůdcům a druhým nátěrem, který vytváří ochrannou bariéru proti povětrnostním vlivům. U těchto venkovních konstrukcí je doporučená perioda obnovení nátěru 1x za 1 – 2 roky dle použití výrobku. Konstrukce přenosné doporučujeme po dobu, kdy se nepředpokládá jejich využití uklidit na suché stanoviště se stálejší teplotou. U některých výrobků jako jsou například palisády, cesty s dřevěným povrchem, záhonové lemy, vyvýšené záhony je žádoucím jeven rozpraskání dřeva vlivem klimatických změn. Po tomto je nutně takto nově vzniklé plochy též ošetřit nátěrem, který se musí aplikovat za suchého počasí v min +10 stupních.

Hnojení

Základy a četnost jednotlivých cyklů hnojení dle typu rostliny jsou specifikovány u jednotlivých skupin rostlin. Ze základních vtahů a pohybu živin v půdě vyplývá, že se při standardních podmínkách jednotlivé prvky typu (N,P,K) mají šanci udržet v půdním profilu tak, aby byly rostlinami využitelné asi 1 měsíc. Z tohoto poznatku odvozujeme sytém hnojení po dobu vegetace, který se skládá z hnojení pomocí pomalurozpustných hnojiv, které jsou schopné dle typu hnojiva dodávat živiny v období od 3 do 24 měsíců. Pro účely hnojení venkovních rostlin používáme hnojiva s 6 ti až 9 ti měsíční účinností. Tyto používáme jako hlavní a dle typu rostliny a jejich požadavků kombinujeme toto hnojení se standardními hnojivy typu NPK, Cerenit atd. v četnosti 2x – 8x za vegetační období. Na začátku vegetace se hnojení provádí převážně dusíkatými hnojivy. V letním období by měla být používána hnojiva komplexního charakteru doplněná o stopové prvky a koncem léta by se již nemělo hnojit hnojivy obsahující velké množství dusíku, (podporuje růst a nové výhony by nestačily vyzrát a hrozilo by jejich poškození mrazem) ale naopak doporučujeme aplikaci hnojiv s obsahem K, P, které podporují vyzrávání rostlinných pletiv. V případě použití přípravku Terracotem ® se doporučené dávky hnojiv snižují o 35 – 60%. Při aplikaci hnojiva je nesmírně důležité správné dávkování a způsob aplikace. Například nerovnoměrným hnojením trávníku, může být způsobena jeho skvrnitost. Aplikaci kolem vodních zdrojů je důležité provádět obezřetně. Například deštěm nebo zálivkou spláchnutá hnojiva do jezírka, mohou způsobit bujný růst řas.

Aplikace chemických postřiků

Při aplikaci chemických postřiků je nutné vždy dbát zvýšené opatrnosti. Používejte vždy ochranné prostředky a důsledně dbejte na to, aby postřik nezasáhl něco, co nemá! Při aplikaci nesmí foukat vítr a nesmí pršet – zvolte tedy vhodný den. Postřik provádějte vždy později odpoledne nebo na večer kdy nepanují vysoké teploty. Nedochází tak k odpaření postřiku dříve, než ho rostlina vstřebá. Zamezte také tomu, aby vaši domácí mazlíčci přišli do kontaktu s postřikem. Vždy používejte postřik v předepsaném poměru a po dokončení prací důkladně vypláchněte nádobu postřikovače – zamezte tomu, aby došlo při výplach ke kontaktu znečistěné vody a travní plochy, dlažby apod. Nikdy nepoužívejte prošlé či přemrzlé přípravky.

Bezúdržbové záhony

Paradoxně bezúdržbové záhony potřebují také údržbu. Ta spočívá v omezeném pletí, které je velmi snadné a rychlé pokud se provádí pravidelně. Při použití této technologie je nutné dát si pozor na některé následující drobnosti. Aplikací netkané textilie společně s mulčovací kůrou se snižuje odpar, což znamená, že se tomuto musí přizpůsobit zálivka. Dále je důležité vzít na vědomí fakt, že některé rostliny tvořící trsy (např. trávy) se rozrůstají a v jejich okolí je nezbytné jim vytvářet nový životní prostor tím, že postupně uvolňujeme netkanou textilii. Krycí vrstva kůry – mulče postupem času tlí, a proto se v průběhu 1 – 2 roku po výsadbě obnovuje. K tomuto dochází plošně 1x – 3x v průběhu života výsadby, neboť rostliny po nějaké době plochu záhonu přikryjí a výsadba se o sebe časem postará téměř sama. Aplikací kůry na záhony se také stává to, že kůra ke svému rozkladu potřebuje dusík, který si bere z půdy, kde chybí pak rostlinám. Z tohoto důvodu se takto zpracované záhony hnojí intenzivněji. Růst hub atd. v kůře se považuje za normální.

Záhony bez mulče

Záhony bez mulče (např. trvalkové) a tím pádem také záhony bez netkané textilie vyžadují pozornější údržbu, která spočívá v pravidelném pletí a v častější zálivce. Tento typ výsadby je volen v okamžiku, kdy se od rostlin vyžaduje volné, ale kontrolované přemnožování, z estetických důvodů, nebo třeba pro zálibu v práci na zahradě. Pro rostliny je tento způsob pěstování přirozenější a tak lze dosáhnou lepších výsledků s jejich pěstováním a to je odměnou za potřebu zvýšené pozornosti. Zvláště u tohoto způsobu pěstování je vyžadována odborná údržba, aby nedocházelo k možnému znehodnocení záměrů architektonického řešení.

Osvětlení

Celý systém může být životu nebezpečný v případě neodborné manipulace. Velmi nedoporučujeme jakékoliv zásahy do elektroinstalace. Rozvod se vždy provádí z homologovaných materiálů pro dané použití, v zemi je kabel vždy uložen ve speciální chráničce kryt pískem a signální folií schválenou pro toto použití. Zahradní osvětlení je zpravidla ukotveno na betonové patici, skrze kterou prochází kabel (opět ve chráničce). Údržba a obsluha tohoto zařízení by se měla skládat pouze ze zapínání a vypínání jednotlivých sekcí. Případný problém například s prasklou žárovkou řešte vždy na vypnutém zařízení, kde jsou zabezpečeny všechny způsoby uvedení do provozu. Dojde- li k porušení světla či rozvodu což může mít za následek jeho netěsnost před vlhkem je nutné systém odstavit do doby provedení oprav. Jakékoliv úpravy systémů by měla řešit osoba s odbornou způsobností. Veškeré změny je nutno zaznamenat do projektu! V dnešní době LED osvětlení je hojně používán rozvod 24V – tyto rozvody mohou být uloženy poměrně mělce popř. jen zahrabány v mulčovací kůře. Pozor tedy při provádění zahradnických prací na mechanické porušení rozvodů, či transformátoru, který bývá uložen v blízkosti světla. V případě narušení kabelového rozvodu, či jiného porušení systému neprovádějte opravu samy, ale volejte instalační firmu.

Závlahy AZS

Závlahové systémy mohou být použity v několika základních provedeních. Nejsnadnější je obsluha rozvodu vody po zahradě, který může být napojen na studnu s předřazeným filtrem, nebo na vodovodní síť. Obsluha je velmi jednoduchá. Na zahradní kohoutek se připojí hadice a otočením páky kohoutku se spustí voda. V případě napojení na studnu se při použití tlakového spínače systém chová tak, že následkem spuštění vody klesne tlak v systému, což je pokyn pro tlakový spínač, který spouští čerpadlo. Při zavření vody se systém tlakuje a spínač čerpadlo vypne. Neustálé spínání a vypínání čerpadla může znamenat, že je někde otevřený kohoutek nebo je systém netěsný. Jako u ostatních systémů, je nezbytné všechny části, které nejsou realizovány v nezámrzné hloubce odvodnit pomocí výpustných ventilů, popřípadě ještě profouknout kompresorem, v tomto případě je nutno osadit systém rychlospojným ventilem. Systém kapkové závlahy se používá v případě potřeby zálivky záhonů, kde se pokládá pod kůru, přímo na textilii. Tento systém může být

realizován s manuálním ovládáním, nebo může být řízen počítačem. Při zálivce bezúdržbových záhonů všeobecně a tím také kapkovou závlahou je nezbytné uvědomit si, že přílišná zálivka rostlinám spíše ublíží, než pomůže. Zazimování tělesa kapkovacího potrubí se provádí profouknutím kompresorem. Odvodnit je třeba veškeré rozvody vody, není-li realizován v nezámrzné hloubce. Automatický systém závlahy je řízen centrální jednotkou, která ovládá pomocí elektromagnetických ventilů jednotlivé větve. Princip činnosti je jednoduchý. Řídící jednotka na základě programu a zprávy ze srážkového čidla sepne elektromagnet v elektromagnetickém ventilu. Zde dojde pomocí membrány k pohybu a voda je vpuštěna do příslušné větve. Po přerušení napětí (ukončení programu) se membrána vrátí na původní místo a voda je uzavřena. Automatický zavlažovací systém může být napájen z různých zdrojů (studna, vodovodní řad, jímka na dešťovou vodu i přírodní vodoteče. Za nejvhodnější zdroj lze považovat studnu, síle pramenu se přizpůsobuje naprogramování ovládací jednotky a instalace čerpadla, studnu lze také prohlásit za nejekonomičtější zdroj. Vodovodní řad má oproti studniční vodě výhodu v čistotě ale i tak je nutné instalovat předřadný filtr, nevýhodou řadu jsou rozdíly tlaku v průběhu dne v závislosti na odběru vody, v tomto případě je nutno instalovat dodatečné tlakovací čerpadlo, zajišťující konstantní tlak vody dodávané k tryskám. Za absolutně nevhodné zdroje lze považovat jímky s dešťovou vodou a přírodní vodoteče. Zásobníky na dešťovou vodu jsou dobře použitelné pro dodatečné zalévání pomocí hadice ale svojí kapacitou nedostatečné k napájení automatické závlahy, protože pokud máme dostatek dešťové vody, nepotřebujeme zalévat, pokud je sucho musíme jímku dopouštět automatickým dopouštěcím systémem (většinou z řadu) což provoz silně prodražuje. Kombinace jímka na dešťovou vodu a její dopouštění ze studny, či vrtu lze považovat za funkční. Voda z přírodních vodotečí se musí velmi kvalitně filtrovat speciálním filtračním systémem, který má značné pořizovací i provozní náklady. Systém se skládá z přívodního potrubí s filtrem, rychlospojného ventilu, elektromagnetických ventilů s rozvody pro jednotlivé větve, řídící jednotky s čidly srážek, jednotlivých trysek a čidel. Také tento systém je nutné před příchodem mrazů odvodnit pomocí rychlospojného ventilu a kompresoru. Přívod k el. magnetickým ventilům odvodňujeme pomocí výpustního ventilu. Všechny ventily vč. Elektromagnetických zůstávají po dobu zimy zcela otevřené. Zpětné uvedení do provozu po zimě, je dobré spojit s kontrolou systému, jako je těsnost spojů stav postřikovačů, výměna baterie v řídící jednotce sloužící jako záložní zdroj v době výpadku elektrické sítě atd. Pravidelnou kontrolu odbornou firmou a servis systému doporučujeme 2x – 3x ročně, nebo dle potřeby.

Údržby

Každá věc, systém nebo třeba rostlina vyžaduje pravidelnou údržbu, kterou se, je-li odborně provedena, zlepšují užitné vlastnosti a prodlužuje se její životnost. Doporučujeme nepodcenit význam odborné a včas provedené údržby. Z tohoto důvodu jsme pro Vás připravili údržbový tým, který se specializuje na následnou péči o Vaši zahradu po jejím vytvoření. Minimální perioda údržby Vaší zahrady odbornou firmou je 3x do roka. Pokud tato odborná údržba není nebo je omeze, vystavujete se nebezpečí zaniknutí nebo omezení záruky stejně jako kdybyste například se svým novým automobilem nenavštívili jednu nebo několik předepsaných servisních kontrol. Minimální pravidelná frekvence údržby zahrady takovým způsobem, aby bylo včas pohnojeno, aby trvalky opakovaně během vegetace kvetly, aby trávník měl zelenou barvu, a aby se případné problémy podchytily včas je 4x – 6x do roka. Optimální frekvence údržby zahrady je asi 1x za měsíc, což znamená 7 – 9 údržeb za rok. Pro pravidelnou údržbu hovoří také fakt, že pravidelná údržba je časově podstatně nenáročnější a tím lacinější než údržba nárazová.

Zahradní dlažby a stavební prvky

Betonové výrobky představují prvky, které mají dostatečně dlouhou životnost a jsou dostatečně odolné proti působení provozu a povětrnosti, ale nejsou nezničitelné a hlavně nejsou nepoškoditelné. Každý prostý beton má určitou nasákavost, danou charakterem tohoto materiálu. Nasákavost způsobuje pronikání vody do hmoty betonu a její opětné vypařování. Při tomto opakujícím se transportu dochází k vnikání nečistot do povrchových vrstev beton, které zde po vypaření vody zůstávají. Protože může do povrchových vrstev betonu vnikat voda, mohou do betonu vnikat i jiné kapaliny, jako oleje, rozpouštědla, roztoky různých látek a podobně. Všechny tyto látky mohou způsobit až nevratné znečištění povrchu betonových výrobků. Dejte pozor zejména na úniku ropných produktů, tuků (například v okolí grilů) a cukernatých roztoků. Na již hotové dlažbě by neměla probíhat žádná stavební činnost či úprava okolních ploch bez dostatečného zakrytí. Již jen odpar různých silikátových hmot, lepidel a omítek při rozbalování papírových pytlů může změnit barevný odstín dlaždic. Podstatně horší jsou nálepky hotové malty, tmelů, nebo betonů na betonových výrobcích. Dnešní malty a tmely jsou většinou modifikovány různými pryskyřicemi a odstranění nálepků chemickou cestou je téměř nemožné. Většinou je třeba kombinovat mechanické odstraňování s chemickými čistidly, ale i tak již bude povrch očištěných dlaždic jiný, než u dlaždic neznečištěných. Další činnost, která vede ke změně barevného odstínu dlaždic je úprava zahrad a nezpevněných ploch. Pokud není při zahradnických

pracích dlážděný kryt zakrytý fólií, nelze zabránit znečištění povrchu jemnými částicemi hlíny. tj. jílovým prachem. Takto znečištěné dlaždice dostanou neurčitou nahnědlou barvu a uživatel se může domnívat, že došlo ke "ztrátě barevnosti". Jílové částice lze odstranit z povrchu dlaždic vysokotlakou vodou (nejlépe rotační tryskou), ale čistit se musí každá dlaždice a čištění je dosti pracné a zdlouhavé. Pokud není striktně oddělena plocha dlážděná od plochy zahradní, je třeba počítat s tím, že znečištění se bude opakovat nanášením prachových částic na dlaždice obuví, pojezdem zahradní mechanizace, nebo tlapami psů. Proto bude nutné čištění i vícekrát ročně opakovat. Ke znečištění dlážděných ploch dochází také z vyvýšených záhonů, ohraničených palisádami, nebo obrubníky. Nejvážnější poškození povrchu betonových výrobků způsobují ropné produkty a tuky a oleje. Ropné produkty (minerální oleje, nafta, petrolej) způsobují skvrny, které v podstatě nelze nikdy odstranit. Časem pouze dochází k vyblednutí skvrn. Rostlinné oleje a tuky sice po čase degradují a přecházejí na ve vodě rozpustné látky, ale doba jejich odbourávání je poměrně dlouhá. Z tohoto důvodu by plochy, které mohou být vystaveny působení minerálních i rostlinných olejů měly být zhotoveny z jiného materiálu - například z keramických dlaždic, licích pryskyřic a podobně. Velmi závažná poškození způsobují různé organické a anorganické chemické látky. S těmito látkami by nemělo být volně manipulováno, ale i řada běžně používaných látek způsobuje nevratné vady na povrchu dlaždic. Kyseliny (organické i anorganické) způsobují přímý rozklad cementového tmele ne rozpustné sloučeniny. Betonové výrobky poškozují již velmi slabé kyseliny při dlouhodobějším působení. Nevratné změny na povrchu betonu způsobuje například zelená skalice (síran železitý). Reakcí s cementovým tmelem vzniká hydroxid železitý, který má tmavě hnědé zbarvení a je ve vodě nerozpustný. Při zimní údržbě dlažeb používejte pouze posypové materiály vhodné pro betonové dlažby. Jiné materiály, než ty určené mohou vážným způsobem poškodit chemickou a barevnou stálost. Zásadně nepoužívejte kuchyňskou sůl. Při mechanickém odstraňování námrazy a sněhu používejte pouze měkké nástroje – například hrablo na sníh s gumovou lištou. Dále mějte na vědomí, že pojezd po dlažbě se sněhovými řetězy může opět vážně dlažbu poškodit. Kromě znečištění dlážděných povrchů je další závadou růst vegetace ve spárách mezi dlaždicemi, nebo tvorba mechů a řas na povrchu dlaždic. Tuto vegetaci lze z dlážděného krytu odstranit chemickými prostředky, ale většinou dochází k jejímu opětovnému růstu. Zabránit, nebo značně omezit růst vegetace na dlážděných krytech je možné pouze pravidelnou péčí. Zásyp spár je proveden zásypovým křemičitým pískem – tento je potřeba dle potřeby obnovovat, aby nedocházelo k rozvolnění dlažby. Zejména pokud dochází k častému mytí a tím i vyplavování pískového zásypu spár. Nikdy nevystavujte dlažbu většímu než povolenému zatížení!

Poradenská činnost a konzultace

Protože péče o rostliny je nesmírně náročná na znalosti a zkušenosti, jsou zde pro Vás odborní poradci, kteří Vám pomohou nalézt odpovědi na vaše dotazy ohledně zahrady. V případě potřeby můžete takovéhoto poradce kontaktovat na mailové adrese atelier@vejtan.cz nebo telefonním čísle 604367166. Závěrem bychom chtěli dodat, že v případě jakýchkoliv problémů se na nás můžete kdykoliv obrátit s žádostí o pomoc. Nedílnou součástí péče o rostliny je také vnímání aktuálního počasí a klimatických vlivů, kterým musí být péče, zejména zálivka, adekvátně přizpůsobena.

Tento text není závazným ani standardizovaným návodem na péči o prvky a rostliny, vždy se musí přihlédnout ke konrétnímu řešení každé situace individuálně. Je nutné brát v potaz proměnlivost rostlin a rozličnost jednotlivých prvků. Text slouží jako obecný souhrn volně dostupných informací. V případě nesprávného pochopení textu nenese autor žádnou odpovědnost za případné škody.